

מטעם בענין שנה שרשה בתחילתה

אַתֶּם (קדמא) נִצְבִּים הַיּוֹם כְּלָכֶם (מהפך פשטא זקף קטן) לְפָנַי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם רִאשִׁיכֶם שְׁבִטֵיכֶם זִקְנֵיכֶם

וְשִׁטְרֵיכֶם כָּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל (דברים כט, ט)

פרשת נצבים נקראת לפני ראש השנה, ו"היום" רומז על ראש השנה¹ בו ניצבים הכל לדין לפני הקב"ה.

במסכת ראש השנה (דף טז עב) נאמר: "ואמר רבי יצחק כל שנה שרשה בתחלתה מתעשרת בסופה שנאמר מראשית השנה מרשית כתיב ועד אחרית סופה שיש לה אחרית". רש"י מבאר: "שרשה בתחלתה - שישראל עושין עצמן רשין בראש השנה לדבר תחנונים ותפילה, כענין שנאמר, תחנונים ידבר רש (משלי יח)".

בבאור הדברים כתב² המשגיח **רבי חיים פרידלנדר**: "ביאור הדבר שהאדם יבין ויבהיר לעצמו בראש השנה שכל צרכיו בשנה החדשה מדי יום ביומו נגזרים עליו ביום זה כלומר כרגע אין לו כלום וצריך לקבל את הכל מחדש ואם תאמר יהודי זה יש לו ב"ה פרנסה קבועה ויש לו גם הון ששם במקום בטוח יש לו כשרונות וקשרים טובים וידידים טובים יש לו משפחה ובית וכו' איך יוכל יהודי זה לעמוד בר"ה לפני הקב"ה כרש שאין לו כלום כענין בפתח אלא על האדם לדעת שכל מה שיש לו הוא רק ברצון הבורא ית' ועד כמה שהבורא רוצה יש לו ואם ח"ו אין זה רצון השי"ת יכול לאבד את הכל בן רגע ח"ו או שהכל מה שיש לו לא יעזור לו במצב של אסון ושל מחלה ח"ו. בראש השנה נגזר עליו על כל יום ויום של השנה הבאה מה יהיה לו ועד במה יוכל לנצל את מה שיש לו ועד כמה יועיל לו אם כן הוא צריך לקבל עכשיו את הכל מחדש ועכשיו עומד לפני כסא הדין כענין ורש שאין לו כלום וכולו תלוי בחסדי השי"ת הוא וכל אשר לו".

ונרמז בטעמים: **אַתֶּם (קדמא) נִצְבִּים הַיּוֹם כְּלָכֶם** (מהפך פשטא זקף קטן), ביום הדין לא קובע מצבו

הקודם של האדם, האם הוא "ראשיכם" או "איש ישראל" ומצבו יכול להתהפך לפשוט או שיזקוף מהיותו קטן.

שלום המאירי

¹ ראה **זוהר** חלק ב דף לב עב: "רבי אלעזר פתח, (איוב א, ו) ויהי היום ויבאו בני האלה"ם להתיצב על יהו"ה, ויבא גם השטן בתוכם, ויהי היום, דא ראש השנה, דקודשא בריך הוא קאים למידן עלמא, כגוונא דא (מ"ב ד יא) ויהי היום ויבא שמה, ההוא יומא יום טוב דראש השנה הוה". **מקדש מלך**, רבי משה זכות, מבאר: "דא ר"ה ונקרא היום לפי שהוא יום הששי שבו נברא אד"ה היום הידוע ועוד אר"זל לך יום אף לך לילה שיום ששי לא היה בו לילה שלכן לא נאמר ויהי ערב ויהי בקר יום השביעי. נמצא שיום ר"ה היה יום בלתי לילה לכן נקרא היום ובו נברא אדם לכן הוקבע ליום הדין". ראה עוד **שפתי כהן** על במדבר כט, א: "מצאתי כתוב בספר הרוקח וזה לשונו, מנין לנו שבראש השנה באים לדין שנאמר (תהלים קי"ט, צ"א) למשפטיך עמדו היום. בפרשת אמור בכל הרגלים כתיב יום לבד מראש השנה, בפסח כתיב יום, ובחמישה עשר יום לחודש, ובעצרת כתיב וביום הביכורים בהקריבכם מנחה וגו', וביום הכפורים כתיב וקראתם בעצם היום הזה וגו' כי יום כפורים הוא, בסוכות כתיב ביום הראשון וביום השביעי, אבל בראש השנה אמר זכרון תרועה ולא הזכיר יום, זהו ימים יוצרו ולא אחד בהם (שם קל"ט, ט"ז), ולו קרי, לומר ימים יוצרו ולו להקב"ה אחד בהם שלא כתב בו יום". בספר **פנענח רזא**, בסוף פרשת נצבים, נכתב בסוגריים (כנראה הגהת רבי יצחק כ"ץ חתן המהר"ל ראה מהד' פראג שס"ז): "ולו נראה עוד יותר כי משה רבינו ע"ה רמז באתם נצבים על יום הפקודה יום ראש השנה שהזהיר והתירה לישראל עליו לומר איך שבו כל באי עולם עוברים לפניו כבני מרון וכו' שזהו אתם נצבים היום בה"י הידוע ר"ל כי ביום הידוע הוא יום ר"ה אתם נצבים לרוב ליום הדין כלכם לפני ה' אלהיכם כלליכם ופרטיכם כולם כאשר פורט והולך והוא כענין ויהי היום וגו' להתיצב וגו' דאיוב וזה סמיכת הפרשה הזאת עם שלפניה ...".

² מכתב, נדפס ב**שפתי חיים מועדים א'**, רבי חיים פרידלנדר, בני ברק תשנ"ד, עמ' ק"י.